

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRATIJA:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir pe 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Ibsen şi Maghiarii.

În vijeliosul an 1849, Ibsen marele scriitor norvegian de mai târziu, era de 21 ani şi trăia în Grimstad strângându-şi paralele necesare pentru examene. Revoluţiile anuntate din toate ţările răpiră şi sufletul lui cu ele şi-l purtau spre cerurile marilor dreptăţi, pe cari le aştepta omenimea.

„Atunci în anul acela — zice el în prefaţa dramei sale Catilina, — adresam Maghiarilor poezii entuziaste, în cari li îndemnam şi-i încurajam să nu îndărăpţeze în lupta lor îndreptăţită, ce-o purtau contra „tiranilor“, pentru „libertate şi umanitate“.

„Atunci, în anii aceia“ — repetăm noi cei de astăzi însoţind cuvintele noastre de-un zâmbet ironic, pe care am dori să-l poată vedea din lumea dreptilor, unde se odihneşte, marele poet; să-l vadă şi să-l vadă iarăşi, zi de zi, ceas de ceas şi clipă de clipă.

Ce puteri de uriaşi se sălăşănesc în sufletele noastre prin acest zâmbet ironic, ce nu vrea şi nu poate să dispară!

Dar să-l facem să dispară, măcar atâta vreme cât ne poartă gândul la zbuciumările dela 48! Şi să preamărim şi noi îndărătnicia Maghiarilor de-atunci cu care au luptat pentru drepturile reţinute de Austriaci, „tiranii“ lor de atunci. Să le admirăm chiar toate actele politice din acei memorabili ani, afară de acel neghioab act al detronării, pe care nimeni astăzi din toţi aceia, cari au o largă vedere politică, nu-l va mai putea pricepe.

Dar anii aceia au fost ani de luptă nu numai pentru Maghiari. În ţara aceasta s-au învălmăşit în luptă şi alte popoare. Şi-n rândul tău noi, Românii. Iar dacă noi nu ne puteam face reclamă ca să ne poată auzi „Europa“, lupta noastră n-a fost într-un

mic mai puţin îndreptăţită decât a Maghiarilor. Şi ea se dădea pentru libertate, pentru libertatea noastră şi pentru... libertatea tuturor cetăţenilor Ungariei. Aceasta a fost spiritul stăpânitor în rândurile noastre, deosebit de al Maghiarilor, cari înţelegeau să se lupte numai pentru libertatea lor, ori numai într-o măsură cu mult prea mică şi după o formulă neîndestulitoare şi pentru libertatea celorlalţi popoare ale ţării.

Curând după 1866 a trebuit să ia fiinţă în viaţa politică a ţării şi cea deosebire în spiritul luptelor dela 1848, pe care o constatasem între noi şi ei. Iar starea de astăzi a relaţiilor politice între Maghiari şi celelalte popoare ale ţării mai îngăduie oare şi cea mai mică umbră de indoială, că nu ei, ci noi ne-am luptat atunci şi-am înţeles atunci ca şi astăzi adevărata libertate, care este a popoarelor şi nu a indivizilor?

Iată de ce ni-se pare foarte curios — acum după ce am citat cuvintele lui Ibsen — că Maghiarii au numit lupta lor dela 1848 „lupta pentru libertate“, o luptă numai pentru libertate. „Umanitatea“, pentru care îşi inchipuia Ibsen, că luptă şi Maghiarii, au uitat-o cu totul. Şi rămânând orbi faţă de încordările noastre, cari ne zărcolirăm atunci şi de-atunci încoace mai mult pentru triumful umanităţii, decât al libertăţii, ce le rămânea de făcut, decât să ia ei rolul Austriacilor de-atunci, să devină ei „tiranii“ lui Ibsen.

Şi dacă acesta nu a mai văzut prin negurile diplomatice şi nici nu mai era de zi de zi, pentru ca să ne adreseze acum nouă aceleaşi entuziaste imnuri de îndemnare la lupta pentru dreptate, a făcut-o celălalt mare scriitor norvegian, Björnson, care parecă nu şi-a trăit viaţa singur, ci a împărţit-o cu Ibsen. De aceea i-am arătat noi lui Björnson la orice oca-

zie recunoştinţa noastră; fiindcă le-a adus aminte Maghiarilor de contrastul luptei lor de astăzi, care are de scop subjugarea altor popoare, faţă de lupta lor dela 48, care a putut stârni admiraţie şi-n sufletul unui Ibsen.

Acum o au; au libertatea aceea, care dă şi puteri îndestulitoare pentru a putea stănjini pe-a altor neamuri. Nouă ne iau şcoalele, ne iau pe învăţători, ne-nşală pe preoţi, ne-mpiedecă pe industriaşi, ne rup în bucăţi ziarele şi cărţile şi încearcă să ne-ncepe sufletele cu o cultură, pe care o respingem. Pe Ruteni i-au sugrumat. Pe Saşi i-au îmbălbănit cu „Trink-gelder“, ca pe oricare ţal al luxoselor cafenele ungureşti. Pe Sârbi i-au desconcentrat şi pe capul Croaţilor trimet acum un comisar, care să le-arată cum se stăpânesc popoarele Ungariei după reţetele libertăţii câştigate la 48 şi cântate de Ibsen.

Unde e aici Umanitatea? În ce fapte se ivesc chiar şi numai presemnele unei înaintări şi treceri peste linia de cucerire a culturii omeneşti, ce s-a statorit la 48? Ori numai această ţară este osândită să crează, că este cu dreptate, când numai un popor are libertate deplină şi celelalte gem supt apăsarea celui liber? Unde e schinta de suflet omenească, care se deosebeşte de-al dobitoacelor prin înţelegerea sufletului altor oameni?

Şi oare şi după o mie de ani de civilizaţie europeană Maghiarii au rămas refractari faţă de sufletul european, care a născut pe Huss şi pe Luther şi pe republicanii francezi şi a ştiut să răzbuie moartea ori suferinţele lor, înfăptuindu-le ideile de libertate şi de umanitate în tot, ce se plămădeşte de sufletul unui om?

„Dacă mă indoiesc astăzi, că prin îndemnul meu vor fi putut folosi cauzei Maghiarilor“ zice tot Ibsen la acelaş loc.

Nu mai avea nici o indoială, suflet mare de adevărat om. Nu le-ai folosit! Ei au uitat vorbele tale, ori nu le-au auzit riciodată. În Ungaria lor tu eşti un străin: nu te cetese şi nu-ţi joacă dramele, căci le este frică de tine, că te vei ridica din morţi şi le vei rade în faţă ironic.

Ci dormi numai în linişte. Căci cântecile ce li le-ai adresat atunci lor sânt astăzi ale noastre. Şi noi vom şti lupta: şi pentru libertatea noastră, şi pentru umanizarea sufletului lor, al acelora, cari astăzi sunt după vorba ta aspră, „tiranii“ noştri.

Atitudinea opoziţiei. Din Buda-
pesta se anunţă, că în vederea
şedinţei de Vineri a camerei, par-
ticidele opoziţionale independiste vor
ţinea mâne (Joi) sara o confe-
renţă comună, ca să stabilească
tactica, ce au să o urmeze în şe-
dinţa de Vineri. La ordinea zi-
lei, cum ştim, sunt fixate proie-
ctele militare. Nizuinţa opoziţiei
independiste este, ca prin provo-
carea de alte discuţii să împedecă
a ajunge la ordinea zilei aceste
proiecte.

Pentru fundaţiunea ziaristilor ru-
mâni. Epitropia acestei fundaţiuni a
lansat un apel către publicul românesc,
îndemnându-l să contribuie la augmen-
tarea fundaţiunii, atât de nobilă
şi umanitară. Apelul îl vom publica zi-
lele aceste.

Totodată anunţăm, că epitropia
fundaţiunii a început o activitate lau-
dabilă pentru sporirea fondului. Primul
act al acestei porniri este, că din pri-
lejul sinoadelor eparhiale se vor ţine
în cele trei centre: Sibiu, Arad şi Ca-
ransebeş conferinţe publice în beneficiul
fundaţiunii, la a cărei argumentare pu-
blicul nostru din acele localităţi are
deci cel mai bun prilej de a contribui.
Conferenţele vor fi anunţate la timp.

La situaţia din Croaţia.

— Los von Ungarn.

Asupra situaţiei din Croaţia, cre-
ată prin numirea volnică a Banului
Ciuvai de comisar regesc, Erasm Bar-
cici avocat şi unul din conducătorii
opoziţiei croate, a făcut declaraţii inte-
resante unui ziarist dela „Világ“, cari
caracterizează în culori vii urmările
felului de guvernare a Croaţiei de că-
tră feudaţii noştri.

Situaţia politică croată actuală —
a zis Barcici — considerată din punct-
ul nostru de vedere, nu s'a schimbat.
Prin numirea de comisar al lui Ciuvai
guvernul va ajunge tocmai la contrarul
dela ce a proiectat. Întâiu a împedecat
pentru totdeauna formarea unui partid
unionist şi a doua oară a înstrăinat şi
mai mult Croaţia de Ungaria,

— Ce vor face Croaţii în camera
ungară în 12 Aprilie? — a întrebat
ziaristul. — S'a zis, că vom obstrua,
dar despre aceasta nu ştiu nimic. Sunt
de părere, că la şedinţa din 12 Aprilie
deputaţii croaţi se vor prezenta cu to-
ţii în cameră. Unul din noi va da ce-
tirea în limba croată unui protest solemn,
în care ne vom ridica cuvântul contra
stărilor create în Croaţia. După cetirea
protestului vom părăsi cu toţii camera,
cu deviza finală:

— Los von Ungarn!

După aceste Barcici a vorbit des-
pre persoana lui Ciuvai zicând, că
Ciuvai e gata să facă ori ce, ce li se
porunceşte. Domnia lui va ţine până
la căderea lui Khuen.

— Este adevărat, că coaliţia ar fi
acceptat programul partidului Starce-
vici? a întrebat ziaristul.

— Nu e adevărat. Noi ţinem la
pactul de la 1868 şi ne-am aliat cu ei
numai pentru alegeri. Afară de aceasta
pretindem independenţa financiară a
Croaţiei. La 1868 Deák Ferencz a o-
ferit deputaţilor croaţi de atunci aceasta
independenţă, dar ei au respins-o din
anumite motive. Noi deci nu pretindem
altceva decât ceea-ce-a dorit să ne
dea Deák.

Barcici a vorbit apoi despre tria-
lism. Părerea lui este, că trialismul e

Din parabolele lui Krummacher.

De M. Strajan.

În starea primitivă.

Într-o ţară a Asiei, încununată de
munţi, trăia un mic popor o viaţă sim-
plă, cu puţine trebuinţe. Erau urmaşii
unei familii, care căutase aci adăpost în
contra prigonirii tiranilor. Ei recăzu-
seră aproape în starea primitivă. Vor-
beau o limbă cu puţine cuvinte; dar
le rămăsese o poveste veche despre o
fiinţă atot puternică, numită Dumnezeu.
Unde e, cum e, şi cum lucrează această
fiinţă, nu ştiau nimic. Dar văzând ei
măstecozul riu, care uda valea lor,
care le astămpăra setea, şi care curgea
uneori cu un zgomot înfricoşat, veniră
la ideea, că aceasta trebuie să fie pu-
ternica fiinţă din poveste, şi adorau
riul ca pe un zeu.

Într-o zi, riul umflându-se de to-
pirea zăpezii dela munte, se revărsă şi
umplu toată valea, răpind colibi şi
oameni în valurile sale. Bieţii oameni
tremurau de frica zeului lor şi hotă-
râră ca, pe când li va veni iarăşi mă-
na, să-i îmbălbănească închinându-i ce
au ei mai scump. Şi când începu riul
să se umfle, părinţii alergară plân-
dând să-l împace aruncând în valurile
lui pe micii lor copilaşi. Aşa înnăbu-
şte deşarta credinţă cele mai delicate
simţăminte în inima lor!

Atunci veni la ei un străin, pe
care ei îl numeau Maho, adevărat fiul
mării, şi le zise: Ce faceţi voi? Pe
lângă un râu vreţi să faceţi altul şi
mai mare? Înfrânaţi furia riului prin
puterea mânilor voastre! — Poporul
se retrase ulmit înapoi, crezând, că
străinul huleşte pe Dumnezeuul lor.

Străinul însă veni iarăşi cu o liră
în mână. Şi începând să cânte, micul
popor se adună vesel în jurul lui. Ast-
fel prin cântecele lirei sale li cucerise
pe munte. Aci smulseră stânci şi ie-
zură riul. Primăvara se topi iarăşi ză-
pada, şi riul se umflă din nou; dar
acum el venia înfrânat între malu-
rile sale.

Oamenii se mirară şi ziseră: fiul
mării este Dumnezeu! — Iar străinul
le răspunde surâzând: atunci voi toţi
sunteţi Dumnezeu! Au nu cu propria
voastră putere aţi învins voi riul? Voi
nu vă cunoaşteţi puterea. Învăţaţi a
vă cunoaşte şi a deprinde puterea,
care stă ascunsă în voi. Atunci veţi
începe a cunoaşte pe Dumnezeu!

Dar unde locuieşte el? — se în-
trebară unii pe alţii. Străinul nu le
răspunde, ci li invită să cultive şi să
planteze arbori. El luară sama, că
ploaia norilor rodeşte câmpiile şi le
trimitte de sus binecuvântarea. — Acoi
locuieşte Dumnezeu! — ziseră atunci.
Norul este cortul său, el rodeşte valea.
Îl vom da din roadele noastre, că să

vină la noi. — Atunci zidiră pe un
deal un altar şi-i aduseră jertfă pârga
fructelor lor; şi tumul de pe altar se
înălţa la cer ca o dulce mireasmă.
Pentru că îşi ziceau: acolo sus locuieşte
el; cerul e casa lui şi norul e cor-
tul lui!

Într-aceea valea se făcea tot mai
frumoasă şi mai bogată de plante şi
de fructe, şi micul popor trăia fericit
în simplitatea sa. Dar ei doreau mult
să vadă pe Dumnezeu, necunoscutul, şi
ziseră omului înţelept: fă-ne un chip
cioplit, ca privindu-l să ne putem gândi
la el. Înţeleptul răsă de doriaţa lor, şi
le ciopli un chip de om. El îl puseră
într-un cort şi numiră cortul casa lui
Dumnezeu. Acum încetară de a mai
întreba, cine e şi unde e Dumnezeu?
Pentru că îşi inchipuiău că chipul in-
suşi e Dumnezeu şi puseră înainte
mâncări şi beuturi scumpe şi mâncău
şi se veseleau. Astfel înjoseau ei pe fi-
inţa cea mai înaltă.

Aceasta supără pe înţeleptul străin,
care apropiindu-se de idol le zise: O
să vedeţi dacă acesta e puternicul ne-
cunoscut! — şi aruncă foc asupra cor-
tului şi a idolului, cari arseră şi se
mirat şi exclamă: Aşa e; chipul nu e
Dumnezeu; dar unde este el? Între-
bară din nou. — Vedeţi arborii şi tot
felul de plante, — le răspunde înţe-
leptul, — cum cresc, înfloresc şi în-
frumuseţează pământul. O suflare ne-

văzută le însufleteşte şi le recreiază
ziua şi noaptea. Cu toate acestea, voi
nu cunoaşteţi forma şi fiinţa suflării,
care umple munţii şi văile şi dă viaţă
oamenilor şi animalelor... Acum ştim,
— zise poporul — numele lui este su-
flare sau spirit; el pluteşte în jurul
pământului şi locuieşte în pieptul oa-
menilor şi animalelor.

Dar înţeleptul le răspunde: nu
întrebaţi de numele şi forma lui, ci fiţi
binefăcători unii către alţii, ca şi su-
flarea, care toate le străbate. — Atunci
nevăzutul va fi cu noi.

După aceea se ridică din popor un
om sumet şi pismăţăresc încontra
străinului, pe care îl urea, pentru că
poporul admira înţelepciunea lui şi îl
venera ca pe un înţelept. Poporul nu-
mea pe omul sumet Zalmi, adevărat în-
nerecosul, pentru că totdeauna se de-
părta dela ei cu faţa întunecoasă.

Deodată se arătă în vale o dihanie în-
fricoşată, care venea din depărtare peste
munte, un leu miţos, care se arunca
asupra oamenilor şi animalelor şi se
întorcea cu coama sângeroasă în ascun-
surile sale. Oamenii credeau că o fiinţă
vrăşmaşă, venită de sub pământ, şi se
ascundeau în colibe lor. Dar înţeleptul
le zise: trebuie să alungăm sau să
omorăm dihania, — şi eşti din fruntea
unei numeroase cete înainte leului.

— Vă duce în gura monstrului, —
le zise atunci sumetul pismăţăresc, —

ca să vă împuţineze şi să vă stăpă-
nească mai lesne.

Înţeleptul tăcea; dar poporului îi
era teamă.

Într-aceea micul fiu al lui Zalmi
pe care el îl iubea foarte mult, eşie şi
se depărtă de colibă, când iată că veni
leul răgnind din pădure. Poporul se în-
floră şi se retrase înapoi. Leul se aruncă
cu gura deschisă asupra băieţelului;
iar Zalmi şi mama copilului priveau de,
departe şi îşi îrrângeau mâinile.

Atunci înţeleptul Maho se aruncă
asupra fiarei infuriate, o lovi în cap de
o amei, şi culcându-o la pământ o u-
cise. Şi mântuind copilul din gura leu-
lui, îl dete plin de sânge însă viu con-
trarului său. Tatăl şi mama copilului
se aruncară cu feţele la pământ înain-
tea înţeleptului şi ziseră plângând: Noi
nu suntem vrednici să ridicăm ochii
înaintea ta!

Poporul se apropiă de învingăto-
riul leului şi zise: eşti tu un om, sau
eşti nevăzutul în formă de om, de a-
răţi atâta bunătate duşmanului tău, şi
ţi-ai pus viaţa în primejdie, ca să-i
faci un bine? Ce este asta?

Înţeleptul le zise: copii, eu sunt
un om ca şi voi. Un glas tainic în ini-
ma mea îmi porunci să lucrez astfel.
Şi în inima voastră vorbeşte un astfel
de glas. Pentru aceea voi preţuiţi faţa
mea mai mult decât puterea mea. Şi
în sufletul fratelui vostru, Zalmi, a vor-

imposibil în monarhia austro-ungară. Dacă noi am crea marea Croație — a zis Barcol — ce ar face atunci Cehii și Polonii de pildă. Ei ar vrea să-și facă și ei regatele lor. Părerea mea este: sau dăinuiește mai departe dualismul sau să face federalism. Trialismul e eschis.

Barcol arătând, că Ciuvai nu e capabil de a împiedeca curentele naționale croate, ni-l prezintă ca pe un fel de Burdia croat, care n-are nici baremi o calificatie de-a implini o misiune de stat, apoi încheie:

— Dacă Croația a fost acum lipsită de libertate, recăștigarea ei nu avem să o mulțumim decât lui Khuen și Ciuvai. Căci precum în Elveția nu Wilhelm Tell, ci Gesler a făcut să triumfe libertatea, așa și Croația pe calea volniciei își va recăștiga libertatea și drepturile, ce-i compet.

De Paști au apărut ca de obicei în ziarele maghiare articole la situație din peana mai multor bărbați politici. Tabloul viitorului țării, ce se desprinde din cele scrise, este cât se poate de posomorât, cu toate siluțele ce și le dau de pildă Tisza și Andrássy să îmbețe lumea cu apă rece. Tisza îmbărbătează partidul muncii la muncă. Széchenyi accentuează necesitatea urgentă de a descolva camera, Andrássy caută să petecească reputația cabinetului Khuen, aducând exemple din viața parlamentară a Angliei, când bărbați de stat englezi s'au supus deasemenea voinței regelui.

Kossuth pune în vedere lupta în contra guvernului, contele Zichy Aladar pledează pentru o acțiune mare a țării în vederea pregătirii reformei electorale, iar Iusth se pregătește pentru cea mai vehementă obstrucție.

Frumoase perspective!

Chestia croată preocupă în măsură deosebit de mare cercurile politice slave. Partidul de drept public al Cehilor a ținut alături în Praga o conferință, în care s-a exprimat poporul sârbo-croat simpatii și s-a dat espreștune convingerii, că lupta națională a Cehilor și sârbo-croaților va realiza în nordul Monarhiei un regat de sine stătător, iar în sud o Croație independentă.

Dealtfel deputații croați aparținători parlamentului ungar vor ținea zilele aceste o conferință la Budapesta, în care vor lua poziție contra comisariatului instituit în Croația.

Centenarul răpirei Basarabiei. Comitetul de acțiune din România pentru aranjarea unor serbări de doliu, din prilejul împlinirii unei sute de ani dela răpirea Basarabiei, este în plină activitate. În ședința ultimă a fixat un program detaliat al serbarilor. Un raport detaliat despre serbări și despre alte chestiuni în jurul răpirii Basarabiei vom da mâine.

Congresul socialiștilor. În prima și a doua zi de Paști partidul social-de-

mocrat din Ungaria și-a ținut congresul anual în Budapesta. Adunarea a adus două hotărâri principale declarând, că rupe ori ce comunitate cu contele Khuen și își ridică vocea de protestare contra măsurilor anticonstituționale, luate în Croația în adunare au răsunat cuvinte aspre, cu deosebire în ședința a doua, de luni, ceea ce a provocat intervenția poliției. Altcum adunarea a decurs în ordine.

Din Maramurăș.

— Prelegerile populare din Cuhea și Dragomirești. —

A 7-a prelegere populară în seria prelegerilor s'a ținut în 10 Martie, în Cuhea, satul vestit de odinioară al lui Dragoș-Vodă, fiul lui Bogdan. Satul e situat pe loc șes de-a dreapta râului Iza. E sat străvechiu. Are biserică de lemn, zidită după invazia Tătarilor, cari în anul 1717 trecând prin Maramurăș, au ars mai toate bisericile, dar mai ales de pe valea Ize li-au nimicit toate, până ce și-a nimicit și pe dânzii vestiiți Borșeni, cari în 4 Septembrie 1717 sub conducerea preotului lor Lupu Șandor, la locul ce se zice și astăzi: »Strâmtoarea Tătarilor« i-o omorât pe toți, și au scăpat din robia păgână vre-o câteva mii de creștini.

De curând au zidit o școală nouă de lemn, mi se pare cam mică. În apropierea satului se află apă sărată, pe care o folosesc în ale economiei. De altminterlea, în întreg Maramurășul, țărani români nu folosesc sare, iar numai apă sărată, atât pentru trebuințele lor, cât și pentru vitele lor. Barâm cu aceasta au ușurătate maramurășenii.

Tradiția susține, că din sus de satul Cuhea, spre Dragomirești, a existat o mănăstire, de ale Basilitanilor Azi în locul ei e ridicată o cruce simplă.

După sfârșitul sf. slujbe, de-a dreptul ne ducem cu tot norodul la școala românească. Îndată sosește și capelanul din Iud cu vre-o 30 de Iudeni, cari sânt dornici de-a asculta povețele folositoare.

Ca delegat, era designat, preotul Mihai Hotea din Săliște. Absentând, nu știm din ce cauză, îl înlocuiește președintele despărțământului, preotul Emil Bran din Dragomirești, care după o cuvântare foarte potrivită, dă cuvântul preotului Mihai Iuga, din Vișul de mijloc. Vorbește: despre alcoolism și urmările lui. Tema foarte acomodată, căci în Cuhea a prins rădăcini adânci alcoolismul, încât nici femelle nu se rușnează a sta zile întregi prin crămele Jidanilor. După învățăturile foarte frumoase, ar fi urmat la rând adv. Dr. Ilie Kindriș din Vișul de sus, care larăși nu știm din ce cauza absentând, îi cetește conferința sa, învățătorul din Vișul de mijloc: Simion Vlad: despre asigurările vitelor. Povețele aceste folositoare au avut efect asupra cuhenilor căci după sfârșitul prelegerii populare, s'au înscris de membrii ajutători vre-o 24 de inși; până ce anul trecut n'a fost numai unul. Și acesta e rezultat, destul de îmbucurător.

— Pentru ce suspina! Malwina? — întrebă bătrânul orb.

— Ah, tată, — răspuse fecioara, pentrucă tu nu vezi nici zorile dimineții, nici amurgul serii.

— Și, vai! — răspuse surzând bătrânul, — nici înveselitoarea față a ficei mele, Malwina. Dar n-ai ud eu dulcele tău glas pe lângă sunetul harfei mele? și plutirea spiritelor în jurul coardelor ei.

— Cum poți tu auzi sunetele spiritelor nevăzute, tată? — întrebă Malwina.

— Malwina, — răspuse bătrânul, — numai acela, pentrucă a murit și a apus lumea din afară, numai acela aude linul freamăt al lumilor mai înalte. Uite, Malwina, ochiul lui s'a închis înainte de a veni moartea, și pământul stă înaintea lui învăluit în întunecul nopții. Dar precum numai pământului acoperit de vâlul întunecului i se arată stelele strălucitoare, așa plutesc de sus, asupra cântărețului orb raze sunătoare, și ating coardele harfei lui și ale sufletului său doritor... Dă-mi harfa, Malwina.

Așa vorbi Ossian; iar Malwina îi întinse în tăcere harfa, și bătrânul orb încep să cânte.

A 8-a prelegere populară s'a ținut în Dragomirești în 14 Martie. Aci locuiește juratul cel vestit: Soloz Béla. E sat foarte vechi. Biserica de lemn zidită după Unire. Acum să zidește una nouă de piatră. În zilele aceste s'au așezat clopotele în turnul bisericii. Picturile le isprăvește, pictorul din Blaj: Flaviu Domșa. După cum să arată de pe acuma, v'a fi cea mai frumoasă biserică din Maramurăș. Laudă îi să cuvine harnicului președinte al despărțământului, preotului Emil Bran, care cu multă înțelepciune conduce satul acesta. E și președinte al composoratului din Dragomirești. După cum să aude la vară va fi sfințirea bisericii, unde de bună seamă v'om avea norocul ca să vedem în mijlocul nostru pe I. P. S. Sa Dr. Vasile Hossu. Tot pe atunci să proiectează și sfințirea școlii și a căsii parohiale, cu care ocaziune să va ține și adunarea generală a despărțământului <Vișul-iza>. Nădăjdum că vor fi serbări frumoase.

Edificiul școlii confesionale e zdruncinat într-o atâta, încât a fost cu neputință a să ține a dânsa prelegerea populară. Dar, cât decurând să va ridica una pompoasă, și să va alege vre-un învățator harnic, care împreună cu preotul deștept, vor lucra cu puteri unite, cu atât mai vartos, căci învățătorul de stat Bud György (vărul vicariului Tit Bud) își mistuie toate puterile, ca să facă din români neaoși-maghiari.

Sf. slujbă o servește preotul local: Emil Bran. Se ține o predică foarte instructivă, spunându-le scopul pentru care ne-am adunat în mijlocul lor. Prelegerea s'a ținut în biserică. Ne mirăm foarte, că preotul neunit n'a luat parte la adunare, și-a bună seamă din sfatul lui nu s'a prezentat la prelegerea populară nici un neunit. Prin fapta aceasta a arătat că nu să interesează de înaintarea culturală a popenilor săi, ci toată activitatea o desvoaltă în sporirea numărului șizmaticilor. Dacă va fi nevoie v'om descoperi mai multe amănunte.

Delegatul: Dr. Găvrilă Iuga advocat în Vișul de sus, prin o vorbire pătrunzătoare deschide prelegerea. Urmează preotul din Săliște: Vasile Wlad, cu conferința: < Sfaturi practice din economie >. Așa de bine, în stil popular și temeinic a desvoalt conferința sa în cât dela început a captivat pe ascultători, și la ascultat cu cea mai mare atențiune până la sfârșit.

Apoi avocatul Dr. Aurel Sabo: < despre folosul țărășilor > îndemnându-i ca să se adune la olaltă și să alcătuiască tot felul de tovrășii. Învățătorul din Biciole: A. Zăgrean despre: < valorizarea greșită a produselor cereale >. Îl sfătuește ca să lase datina cea rea, ca pentru tot felul de lucruri, și mai ales pentru lucruri mărantele și de puțin preț, de pildă, pentru o pacă de tabacă, de chibrite, nu alte nimicuri duc cerealele, dar mai ales mălaiul și ovășul în boldul Jidanului.

Că învățăturile aceste n'a rămas fără efect, să vede și de aci, că s'a înscris de membrii ajutători 47 de țărani.

După Paști — să aude — că să v'a stători un nou program de prelegeri populare, dar cu deadinsul pe v'alia Vișului, unde să arată foarte puține interesare pentru scopurile < Asociațiunii >.

Episcopia gr. cat. maghiară.

În numărul 50—52 al < Gaz. Trans. > am mai scris despre tema aceasta. Scopul meu a fost ca, să ajut bisericii mele gr. cat. române, și prin discuții academice să lămurim chestia. Era supărătoare tăcerea. Abia ci și coala de se ridică câte un glas timid.

Am așteptat că în revistele de caracter confesional gr. cat. se va lămurii starea de drept a bisericii noastre, se va limpezi situația ei față de biserică română și în special față de provincia bisericească rom. cat. din Strigoni.

În schimbul ideilor desfășurate de mine am primit câteva înjurături ploase. Nu voi răspunde la fel d-ului Septimiu Popa, pentrucă nu doresc să înămolesc o atât de însemnată chestie în mocirla confesionalismului. D-sa nu m-a combătut, ci m-a suspionat și înjurat, cele scrise de mine rămân neatinse și nici un motiv nu am ca să retrag ori să refac ceva. Țin însă că accentuez și de data aceasta să discut în mod academic ca mirean gr. cat. român „sine

ira». Chiar în articolii mai nainte publicati am accentuat și am iscalit că sunt gr. cat., ca să nu se scormonească patimile confesionale, să nu se deslănțuiească viforul fanatismului, ci să rămână în loc »ghiarele«. Doar e vorba de mântuirea neamului nostru, care nu cunoaște »schizma«.

Toți, cari atacă solidaritatea națională, toți, cari o subminează în triul nostru pământesc cu idei din altă lume, »toți«, cari ridică peste idea națională »interesele confesionale«. — Sânt păcătoși în fața neamului întreg, Lucrurile noastre confesionale sânt cum sânt și nu să pot schimba de pe o zi pe alta. O schimbare a stării noastre confesionale numai idea națională, interesul național o poate pretinde, când este vorba de a fi, ori de a nu fi ca neam românesc. Sufletul românesc a fost bine adăpostit în organizarea de azi a bisericii gr. cat. române. Catolicismul și romanismul parcă erau idei nedespărțite. Și nici nu puteam prevedea primejdia. De aceea am rămas surprinși. Cine ne-a surprins? În articolii precedenți am arătat pe larg starea faptică, am înșirat un complex de fapte și am tras concluziunile ce mi-i să păreau mai nimerite. Nu mi-a fost scopul și nici pretenție nu am avut, precum nici conducătorii provinciei noastre bisericești nu o știu să arăt istoria cronologică a târgușilor, cari au rezultat preabilita învoare a Romei la înființarea episcopiei gr. cat. maghiare.

Faptul însuși vorbește. Am accentuat că nu interesele bisericești reclamă înființarea bisericii gr. cat. maghiare, nu lipsele sufletești o reclamă — ci interesele pur lumești de cea mai ordinară speță politică: de șovinismul agresiv național maghiar.

Episcopia gr. cat. maghiară este o arenă pur politică în mâna guvernului, și arma aceasta a primit-o politica șovină de apărare națională din Roma. Un complex de împrejurări și cauze au determinat Roma la acest act infalibil comis fără știrea și întrebarea noastră.

Și acesta ni-l norocul, căci responsabilitate pentru urmările lui din viitor cad în sarcina Romei. Generațiile viitoare vor ști aprea ținuta episcopatului nostru gr. cat. român, dar vor învăța în paguba proprie adevărul: că suntem Români mai întâi și în al doilea rând confesionalisti. Ne naștem Români și numai apoi ne botezăm. Vor învăța baremi generațiile viitoare, ce noi nu am putut înțelege, deși ne-am fript în atâtea rânduri. Eu cred, că instinctul de a fi, e mai puternic. Poate mă înșel, în cât privește viitorul, dar trecutul îmi dă în aceasta privință absolută dreptate.

Din multele lupte purtate de către popoare în trecut contra Papei rău informat, aduc un singur exemplu: al Venețianilor. Ne-ar putea fi exemplu nu numai nouă, ci tuturor popoarelor amenințate în ființa lor națională: »Siamo Venețiani, epi Christiani... Suntem venețiani, și numai în al doilea rând creștini. Mi-se pare, că sună mai grav ca: suntem în primul rând Români și apoi catolici! !

Ei bine vor zice unii, dar Venețianii erau popor demn, popor conștiu. Da, erau! Dar chestia e, că suntem noi popor conștiu, popor demn?

Orice surpriză ne poate face să ne pierdem conștiința? Chiar aici zace călcăiul Achilian al cauzei noastre. Toți ne pot surprinde, toți dușmanii ne pot bate ca pe o păpușă: azi cu mâna împăratului, mâine cu mâna Papei: căci suntem în absolută inerție, nu putem reaga, nu ne știm apăra, la toate planurile de apărare, la toată acțiunea mai conștientă răspundem »imposibil«. Da, imposibilul acesta al nostru e cutitul dușmanului. Ori cine poate să ne jughie, noi vom sta nepăsători. Dușmanii ne cunosc neputința aceasta de acia cutează. Chiar escompteurul diabolic al propagandei bisericii gr. cat. maghiare Szabó Jenő scrie în numărul din 28 Martie n. a lui »Alkotmány« următoarele șire: »...Altcum Români nici când nu au avut prilej mai bun, ca acuma (este vorba de episcopia maghiară), ca să dovedească, că nu țin mai mult la naționalitate, ca și la religione. D-l Szabó Jenő esprime clar socoteala dușmanilor: da Români vor protesta, și vor rămânea cu protestul, dar nouă nu ne vor pune piedeci, ca să ne putem concentra în jurul Doroghului, ca să ne construim cetățuia noastră de atac, nu ne vor zădărnici înființarea episcopiei maghiare, căci ei apretiază mai tare religione, ca naționalitatea. Sunt fleacuri scrisele lui Bonfiniu! !

»Valahii doară se luptă mai mult pentru religione, decât pentru limbă... vor fi socotind dușmanii. Toată îndrăzneala lor pe socoteala aceasta se bazează.

Noi avem să împiedecăm ori cu ce arme înființarea episcopiei gr. cat. maghiare. La caz de desperare ca »ultima ratio« ni-e să impune imperativ să convertim irații jertfiți la legea românească de formă orientală ortodoxă, ca să împiedecăm concentrarea în jurul Doroghului, să zădărnici înființarea planuitei episcopii. Să ne izolăm,

să ne neutralizăm de către episcopie. Că de nu vom face-o, n'episcopie întărită cu noi și noi par din eparhiile Eperșeului și a Muncaului, cari sunt chemate să le erozează, se va lăți către Ardeal, către inima romanismului. Că noua episcopie v'a fi minunat mijloc de maghiarizare — nu încupe nici o îndoială. În măsura ce va progresa maghiarizarea la ruteni, în măsura aceia vor ceda parohii Rutenii, până ce cele două episcopii ale lor se vor contopi, se vor face o apă maghiară.

Pe lângă școală și în parte pe lângă miliție maghiară câștigă o nouă, o mai puternică armă de maghiarizare. Planul lor este vechi. Beksicus Gusztáv l'a născocit pentru înființarea noului stat național. Planul este foarte simplu. Românimea e prea mare îmbrăcatură pentru molocul șovinist. Nu o poate birui. Se recore o luptă după un plan mai bine hotărât.

(Va urma).

Sinod tractual.

— Sinodul de primăvară al districtului prot. gr. cat. al Sibiiului. —

Joi în 28 Martie 1912 s-a ținut în școala gr. cat. din Sibiiu sinodul mixt de primăvară, adecă al preoților și mirenilor din districtul protopopesc gr. cat. al Sibiiului, sub presiul pâr. protopop Nicolau Toganu.

Obiectele puse la ordinea zilei s-au pretractat toate în cea mai bună armonie.

Înainte de a se deschide sinodul, s-a invocat ajutorul Spir. sfânt cântându-se de către cei de față < Împarate cereș >.

Se constată membrii prezenți și apoi părintele I. Agărbiceanu, preotul Orlatului, își cetește disertațiunea sa instructivă, începând cu motto: < Pașteți turma lui Christos pe care o conduceți >. (Sf. apostol Pavel).

Tema desvoaltă este instructivă esprimând sinodul pentru aceasta mulțămintă. Pentru sinodul anului viitor se alege un nou disertant în persoana preotului Cornel Hulpușiu din Alamor. După aceasta președintele sinodului cetește raportul protopopesc de pe anul 1911, ascultat de către toți cu cea mai mare atențiune. Comisiunea aleasă a cenzurat socotelele fondurilor: bibliotecii tractuale și a fondului școlar tractual I. V. Russu și aflându-le administrate în bună ordine, sinodul dă absolutiul convenit pâr. protopop pentru corecta administrare.

Comitatul Sibiiului în congregațiunea sa din anul trecut a fost hotărât ca pe timpul serviciului divin din Dumineci și sârbători crășmele să fie închise; această hotărâre a obținut aprobarea ministerială și sinodul protopopesc a fixat acum timpul serviciului divin în Dumineci și sârbători și adecă dela oarele 7—11 a. m. și dela 2—4 oare p. m.; a fixat și zilele de sârbătoare și în urma acestei fixări se va face raportul în cauză la vicecomitele comitatului Sibiiu, ca pe viitor în timpul serviciului divin fixat în Dumineci și în sârbătorile fixe, crășmele să fie închise din parohiale gr. cat., aparținătoare comitatului Sibiiului. Sinodul staționește pro 1912 și taxele ce au să se solvească dela bisericile tractului protopopesc în favorul fondului preoților deficienți.

Sinodul la propunerea preotului Valeriu Florianu dela Racovița mai hotărâse următoarele: Pe viitor reprezentanțele bisericii la compunerea preliiminarelor de budget să hotărâscă sumele trebuincioase pentru pașalul de cancelarie parohială, să hotărâscă remunerația pentru compunerea socotelelor și inventariilor despre averea bisericească și școlară, să hotărâscă și speșele de cărușie pentru preoți și mireni când iau parte la sinoadele districtului protopopesc, evitându-se pe viitor inconvenientul obvenit prea des în timpul din urmă, că Vener. Esacrat Arhidiecezan, la propunerea noului său referent, a fost hotărât refundarea multor sume de bani luate sub titlu de mai sus, căci în baza vechel praxe și uz vechi din respectivele parohii au primit unele persoane sume minime dela casele bisericii, sub titlu de pașal de cancelarie, de remunerații pentru facerea socotelelor bisericii școlare etc.

În locul vacant al forului protopopesc de l-a instanție se alege pre-

bît acum acest glas; pentru aceea se aruncă cu fața la pământ și plânse. Și vedeți, încă și în inima copilului locuiește glasul dumnezeesc; de aceea îmi îmbrățișază cu mânășoarele gâtul și mă mângâie. Vedeți, iubiiții mei, această e suflarea și acesta e glasul celui nevăzut în inimile voastre. Urmați-i și faceți ce vă comandă, și veți fi și voi mai buni. Pentru-că dumnezeirea nu e nicăiri mai aproape decât în inimile noastre!

Acum vedem noi bine, — esclamă poporul, — că cel a tot puternic n'are trebuință nici de anumit locaș, nici de chip, nici de nume! — Și din acel timp ei adorară spiritul nevăzut prin orădina și iubire, în simplitate copilărească. Și nu mai întrebă: unde e și cum e Dumnezeu.

Ossian.

Ossian, fiul lui Fingal, orbul cântăreț al Morvenului, ședea odinioară, spre apusul zilei, la intrarea stâncușii sale hale. Malwina, înfiorătoarea flică a lui Toscar, sta lângă bătrânul tăcut.

— Împlinit-a soarele cursul său, și ivitu-s'a pe cer amurgul serii? — întreba Ossian.

— În acest minut asfințește, — răspuse Malwina și suspină.

hul Orlatului Ioan Agărbiceanu și astfel forul numit constă din următorii membri: Protopopul Nic. Togan ca președinte, iar preoții: Dionisie Aron dela Garariului, Ioan Papiu dela Vestem, Valeriu Florianu dela Vestem, Demetriu Deac dela Călvășar, Ioan Agărbiceanu dela Orlat asessori, iar senatul scolastic protopopesc pe un nou period de 3 ani s'a ales în personele:

Preoți: Nic. Togan protopop ca președinte, Ioan Papiu, Dionisie Aron, Demetriu Deac, Ioan Agărbiceanu, Valeriu Florianu, Eugen Pantea asessori.

Mireni: Romul Simu învățător penz. Sibiu, Coman Gligor, învățător penz. Gurariului, Teodor Stola, învăț. Vestem, Ioan Stola, învățător Orlat, Dionisie Dancea, învățător Gurariului, Ioan Stanilă, învățător Sîlnic, Ioan Neamțu, proprietar Alămor, Romul Botezău, învățător Sibiu.

După acestea la propunerea preotului V. Florianu dela Racovița, sinodul hotărăște a exprima mulțumită P. S. S. Lor arhieriei și provinciei mitropolitane gr. cat. de A. Iulia și Făgăraș pentru pașii întreprinși la scaunul papal dela Roma întru apărarea integrității provinciei metropolitane gr. cat.

Exhaustivându-se programul sinodal toți preoții în frunte cu protopopul districtului au intrat în Sf. biserică parohială gr. cat. a Sibielului unde după ce-tirea rugăciunilor prescise toți s'au mărturisit, — depărtându-se apoi flește carele în pace și bună înțelegere la parohiile lor.

Dela cercul comercianților noștri.

— Adunarea generală a societății comercianților români din Brașov. —

Adunarea generală a societății comercianților români din Brașov s'a ținut Duminecă în 18/31 Martie.

Nu putem zice, că au fost prea mulți de față, pentru că nici numărul membrilor nu e prea mare și afară de aceasta mulți dintre comercianți sunt duși de acasă în afaceri de negoț, fiind acum sezonul pentru anumite articole comerciale

Cu atât mai însuflețit au fost cei prezenți pentru îmbrățișarea tuturor afacerilor, cari servesc la promovarea comerțului.

Nainte de toate trebuie să facem mențiune de însuflețitoarele cuvinte, cu cari președintele societății Ioan Sabădeanu a deschis adunarea zicând între altele: Toată munca de un an am jertfit-o comerțului, pentru că în linia primă să dăm avânt progresului Românilor în ale comerțului, am prestat muncă cinstită, ca să avansăm ca comercianți între fruntași. Mulți se vaită de concurență! E drept, că concurența este o pedecă pentru înaintare, dar își are și partea bună, pentru că te face să umbli și să afli isvoare noi, care îți pot ajuta să întreci pe concurent și să dai cumpărătorului marfă de o calitate superioară celei a concurentului. Pe lângă isvoarele noi de producțiune și pe lângă calitatea aleasă a mărfii mai e apoi serviciul cinstit, ce trebuie să-l aibe un comerciant doritor de progres: atunci veți vedea Domnilor, că concurența deși pune piedeci, dar totuși te avântă, dacă-ți cauți cinstit de munca zilnică.

Să ne inspirăm domnilor cu toții de munca cinstită, căci și aici ca pe oricare alt teren, în prima linie, neamului românesc îi facem serviciu, iar pentru neam trebuie să se jertfească tot omul de omenie, pentru că se jertfește moșilor, strămoșilor și părinților și totodată își face și slesii un bine, că se ridică materialicește și moralicește, lăsând prin aceasta și copiilor săi exemplul bun de imitat.

Cu aceste cuvinte însuflețitoare a deschis președintele ședința. În ordinea zilei s'a luat în pertractare mai întâi raportul comitetului cără adun. gen. despre activitatea sa în anul 1911.

Lucruri de însemnătate menționăm din acest raport, că comitetul a căutat să angajeze la comerț ucenici cără se poate mai mulți, dându-le mână de ajutor de a-și căpăta stăpâni și

apoi ajutoare în bani pentru a-și putea plăti taxele școlare la școale de ucenici și de a-și procura cărțile școlare și îmbrăcămintea de lipsă așa, că în anul 1911 au fost ajutamați cu suma de 525 de coroane 12 ucenici. — Mai departe s'a îngrijit, ca calele române angajate la diverse firme comerciale din Brașov — în anul 1911 în total 20 de calfe — viața lor socială, mai cu samă zilele de sărbătoare, să le petreacă în cercurile sociale românești, cum este casina română, Asociațiunea meseriașilor etc.

În fine comitetul a îngrijit, ca pe comercianții din loc și-a apropiat între sine și prin o viață socială românească a familiilor lor.

După acest raport a urmat raportul casei, din care se vede, că societatea dispune de o avere de 42859 cor. 53 fl. După aprobarea socotelilor și după ce adunarea a dat comitetului absolutoriu, comitetul — aspirându-i mandatul de trei ani — și-a dat dimisiunea mulțumind adunării pentru încrederea pusă într'ansul.

Adunarea procede apoi la alegerea comitetului pe periodul de 3 ani, 1912, 1913 și 1914. După săvârșirea actului alegerii, președintele ad hoc Petru Popp enunță următorul rezultat:

S'au ales în comitet — în sensul §-lui 15 din statute — președinte: Ioan Sabădeanu, vicepreședinte: Nic. Dușoiu, controlor: Ioan Bidu, secretar: Ioan Lengeru și 6 membri: Ioan Ciurcu, Nic. Grădinar, Iosif Oncioiu, Ioan Savu, Petru Popp și Florea Pernea. Dintre acești 6 membrii comitetul își va alege apoi un casar în sensul §-lui 11 din statute.

Președintele Ioan Sabădeanu, ocupă de nou locul presidial, mulțumeste atât în numele său cât și în numele celorlalți membrii pentru încrederea ce li se dă pe alți trei ani și roagă atât pe membrii aleși cât și întregă adunare a-i da mână de ajutor, ca să ne putem avânta în piața Brașovului, cu ajutorul lui Dumnezeu, — în afacerile de comerț iarăși unde se aflau odinioară părinții noștri.

Pune la ordinea zilei stabilirea bugetului pe anul 1912, acceptându-se bugetul recomandat de comisia adunării generale cu 2266 cor. la intrări și toc atâta și la eșiri.

A urmat apoi pertractarea și votarea a 3 regulamente: unul pentru administrarea averii societății al doilea pentru așezarea și ajutorarea ucenicilor și al treilea pentru ajutorarea calfelor române spre a ridica firme de sine stătătoare în piața Brașovului.

Între obiectele mai însemnate pertractate de adunarea gen. trebuie să-ajamintim dispozițiunea luată de adunarea gen., ca și în acest an să se adauge 500 cor. la fondul format pentru sprijinirea calfelor, cari își deschid o firmă de sine stătătoare în piața Brașovului.

În fine președintele propune și adunarea generală acceptând propunerea de a se exprima mulțumită protocolară membrului P. Popp pentru ajutorul celei dă societății lucrând cu deosebit zel în interesul societății.

Ne mai fiind alte obiecte de rezolvat, ședința se încheie cu urări de «să trăiască președintele».

Unul din cei prezenți.

ȘTIRI.

— 28 Martie 1912.

† Dr. Iuliu cavalier de Pușcariu Din Budapesta ne-a venit în prima zi de Paști tristă veste despre moartea judecătorului de tablă i. p. Dr. Iuliu cavalier de Pușcariu. Întâmplat după lungi suferințe la 24 Martie n. Tristă știre a produs în cercurile românești, în cari regretatul s'a bucurat de multe simpatii, unanime regrete. Rămășițele pământești ale răposatului defunct au fost transportate la Bran, unde astăzi se va face înmormântarea. Esprimăm membrilor familiei întristate sincerile noastre condolențe.

Din partea familiei Pușcariu s'a lansat următorul necrolog:

Adânc întristații: Ecaterina, n. Peția ca soție, Iuliu și Zeno ca fiu, Ionu Emil și Silviu ca frați, Elena și Eliza ca cumnate, Iosif și Ilarion ca unchi precum și în numele celorlalți rudeni anunță înctetarea din viață a prea iubitului lor Dr. Iuliu cavalier de Pușcariu, judecător de Tablă în pensie — urmat la 24 Martie (6 Aprilie) a. c., după îndelungate suferințe, în etate de 57 de ani și în al 29-lea an al fericitei sale căsătorii. Sfințirea rămășițelor pă-

mântești ale defunctului va avea loc Luni în 26 Martie (8 Aprilie) a. c., la orele 3 d. a., la casa defunctului (1, Halăș-utca 1) după ritul ortodox, de unde vor fi transportate la Bran (Törösvár) pentru a fi așezate spre vecinică odihnă în cavoul familiar. — Budapesta, în 24 Martie (6 Aprilie) 1912.

Fie-i memoria binecuvântată!

— La încheierea foii primim din Sibiu știrea telegrafică, că preotul gr. or. din Odvoș (comit. Arad) Sever Sevel s'a încetat azi noapte din viață.

Un nou succes al aviatorului Vlaicu. Alaltaeri (a doua zi de Paști) Ploesteni au admirat pe sburătorul ardelean Aurel Vlaicu. Pe la orele 5 d. p. peste 10.000 de curioși așteptau pe aviator, care avea să sosiască din București la Ploesti în aeroplan. Cătră 6 ore și 20 minute, un punct negru pe orizont atrase toate privirile. Era pasărea măiastră, care aducea pe Aurel Vlaicu. După câteva minute o furtună de a-plauze întâmpină pe aviator, care evoluând deasupra Ploestilor vre-o 10 minute, aterisează pe câmpie în mijlocul mulțimei, într-un admirabil sbor planat. După o pauză de 10 minute, Vlaicu își încalecă din nou bălaurul, și timp de o jumătate oră esecută cele mai frumoase evoluții. După aterisare aviatorul a fost dus în triumf la restaurantul gării Ploesti, unde a avut loc un banchet.

Dela Casina română din Cluj. Membrii, sprijinatorii și binevoitorii Casinei române din Cluj sunt rugați pe aceasta cale a participa la adunarea generală extraordinară, ce se va ținea în 14 l. e. la 3 ore d. a. în localul Casinei române (Unio 12) pentru dezbaterea unor afaceri interne. Pentru comitet: Dr. Aurel Isacu, director., Dr. Octavian Rusu secretar.

Direcțiunea »Solidarității« — precum suntem informați — este convocată la o ședință plenară pe Joi după Paști, 11 crt. pentru discutarea mai multor chestiuni importante de actualitate.

Logodnă. În loc de anunțuri speciale de logodnă d-l Emil Reit Inv. în Poarta-Branului dăruiește din prilejul fidejantării sale cu d-șoara Iustina Dan, Inv. în Bran, suma de 5 cor. în fondul zărilor. Mulțumind d-lui Reit pentru darul făcut, exprimăm logodnicilor sincere felicitări.

Invenția unui Român. »Politische Korrespondenz« din Viena anunță, că locotenentul român Coandă a inventat un aparat pentru lansat torpile din aeroplane, aparat, care prezintă o deosebită importanță din punct de vedere militar. La 24 Martie (st. n.) s-au făcut experiențe cu acest aparat pe câmpul de tir al artileriei din Chalons. Rezultatele au fost excelente. E interesant de notat, că »Politische Korrespondenz« trece pe locotenentul Coandă ca Francez, iar alții dat ziarele pariziene l-au dat ca spaniol.

Vreme de April. Ca totdeauna și în anul acesta luna lui April e tare zodiosă. Prin unele părți a adus mari furtuni și viscole, iar prin alte părți vârsări de ape. În Galiția de răsărit, mai ales, o mulțime de linii telegrafice și telefonice au fost distruse de viscole. Orașul Lemberg e aproape complet blocat de zăpezile mari, cari au căzut în ultimele zile; drumurile și căile ferate sunt impracticabile.

Tot astfel de știri sosesc din România. La Ploesti viscoale au desrădăcinat o mulțime de pomi și au desvâlit coporilele mai multor case. Orașul Târgoviște, e cu totul izolat, fiindcă firele telegrafice au fost distruse. La Bușteni în ziua de 25 v. s-a deslănțuit un adevărat uragan. Mai multe sonde de petrolu au fost prăbușite, firele telefonice și telegrafice au fost complot distruse.

Din Tanger se anunță: Din cauza furtunei o vedetă a cruciatărilor »Duchayla« cu 11 persoane s'a răsturnat. Doi copii ai d-lui Beauvarchais, însărcinați de afaceri francez și trei servitori s'au înecat.

— Din Budapesta se anunță, că răurile Vang, Vișau, Mureșul și altele s'au revărsat inundând unele regiuni și făcând mari pagube.

— Niprul s'a revărsat și a inundat stratele orașului Kiev, unde comunicațiunile se fac numai cu bărci.

— În urma inundațiilor din valea fluviului Mississippi, 4000 de persoane sunt fără adăpost.

Reuniunea română de cântări și teatru din Mercuria invită la concertul

împreună cu producțiune teatrală, ce-l va da în ziua de Duminecă Tomii, 14 Aprilie nou, în sala dela hotelul »Trei Arabi« în Mercuria.

Patriotism irlandez. Din inițiativa patrioților irlandezi Iohn Mac Neil, prototul O. Browney și Dr. Douglas Hyde, s-au pus bazele unei ligi, numită »Gallic League«, pentru a reda din nou, în mod viguros, poporului irlandez vechea sa limbă, răpită aproape, prin forță, de cătră asupritorii englezi. Progresele ligii sunt uluitoare. Actualmente are 700 filiale, cu 300 de mii membrii cotizatori și donatori și cari studiază regulat limba galică. Liga are 137 profesori ambulanți și 1500 școli galice, în cari se adăpostesc 47.000 școlari. În America sunt 4 universități, cari predau și limba galică. Liga își ține adunarea generală în fiecare an la Dublin, capitala Irlandei, în August, când au loc mari festivități. Ea mai serbează cu mult fast ziua sfântului Patrick din luna Martie, care e considerat ca un sfânt național.

Și aceste toate la un popor de 3 milioane!

Mulțumită. D-l Petru Pașca silvanist cerual și soția Virginia au donat pe sama sfintei biserici gr. cat. din loc un Apostol legat în piele roșie, în preț de 23 coroane, — în loc de cunună eternă pe mormântul decedatelor lor copilice: Pănuța și Irina Porumbița — pentru care faptă primească sincera noastră mulțumită. — Iosif Hatiegan, paroh gr. cat. în Sălciua de jos.

Știri mărunte. În orașul Lafayette (America), autoritățile au descoperit o sectă religioasă, a cărei activitate s'a tradus prin omorirea a 35 de negri în scopuri religioase. Mulata Clementina Baraulet a mărturisit că ea însăși a omorât 17 negri în interesul sectei.

— Un puternic cutremur de pământ a prăbușit în localitatea Chemendian din Turcia, mai multe case. În o singură casă au fost omorâte 8 persoane.

— Șeful bandiților automobilisti din Paris, Callemint, a fost arestat ieri într'un restaurant parizian.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Serbările de Paști ale Junilor și-au luat începutul Duminecă prin constituirea Junilor tineri, care a avut loc Duminecă după amiază în prezența unui public numeros în curtea protopopescă. Din acest prilej părintele protopop Dr. V. Saftu a adresat tinerilor Junii în număr de 28 un apel călduros legându-le de suflet să păstreze cu sfințenie și demnitate frumoasele obiceiuri strămoșești, făcând astfel cinste bisericii și neamului românesc.

Nenorociri pricinuite de arme. Ucenicul de legătorie Andrei Reiner, descărându-i-se Duminecă pușca »Flaubert«, a fost greu rănit și a succumbat a doua zi.

Elevul Adr. Suciu din cl. VIII. gimn., venind a doua zi de Paști din strada Cimitirului, s-a trezit cu un glonț în față, care l-a rănit la nas și buze. Glonțul i-a fost extras. Se presupune, că niște tineri unguri, cari mergeau la stropite, au descărcat un pistol. Poliția anchetează.

Excursiuniștii noștri în Italia. Din Florența ni se scriu cu data de 5 Aprilie următoarele:

Studentimea noastră dela școalele medii, condusă de d-l prof. Blaga, a ajuns în Jona mare, seara, în Florența. Timpul s'a schimbat în spre bine, deja dela Veneția, în Veneția a făcut o excursiune pe insula Lido, apoi la vizita fabrică de sticlă dela Murano. Miercuri a luat parte și la o denie în biserică St. Marco. Vineri a vizitat palaturile Pitti și Uffizi. După prânz au întreprins o excursie la Fiesole. Toți sănătoși și veseli.

Mulțumită. Pentru număroasele și sincerele condolențe, ce mi s'au exprimat din prilejul morții neuitatului meu soț exprim tuturor amicilor și cunoscuților cele mai sincere condolențe. Văd. Otilia Kellemen.

Iluzionistul Balthazar a aranjat de sărbătorile Paștilor un ciclu de patru reprezentațiuni foarte succese, cari au fost admirate și aplaudate de un public neobiceiuit de numeros. Simpaticul iluzionist și ventriloc ne-a dat dovezi excelente despre măiestria sa de-a trapa și distrage publicul cu cele mai moderne invențiuni pe terenul iluzionismului. Toate punctele bogatului

program au fost urmărite cu o încordată atențiune.

Apolo-Bioscop. Joi și Vineri în 11 și 12 Aprilie n. Lupta cu taurii în Spania, (sport). Ziar cinematografic, (actualitate). Nume de artist, filmul lung 500 metri. Scrisoarea anonimă, (dramă), filmul lung 400 metri. Dragostea unui viteaz, (humor). Gimnastica lui Villy, (humor). Amintirea Exilatului, (dramă). Filmul lung 500 metri.

Sâmbătă și Duminecă Zigram nou în pregătire: Lupta între Zigomar și Nick-Carter pe viață și moarte. Parțea II-a, Dramă detectivă în 4 acte.

În elite-proiectograf Europa se va reprezenta Mercuri în 10 și Joi 11 Aprilie următorul program: Hollanda, (după natură). Apele cresc, (dramă îngrozitoare). Pentru o fotografie. Răpirea, (dramă). Gura rea a unei femei, (humor). Afară din program: Viața nenorocită a familiei lui Lotty, (mare dramă socială). Norocul schimbăcios, (dramă). Așternutul călător, (humor). Pianistului Alfred Paganini va cânta în decursul reprezentațiunilor.

Sibila timpului prezent. A sosit în Brașov și face producțiune vestita Erzsike, cetoare de gânduri. Ea spune ori și cui când s-a născut, de câți ani este, câți băieți are, cât mai trăiești, etc. cum și toate secretele. Erzsike a avut pretutindenea succesele cele mai excelente. Producțiile se dau toată ziua, lângă Apollo-Bioscop. Intrarea de persoană 50 fl. 2—2

Cărți și reviste.

A apărut No. 749 din »Biblioteca pentru toți«, Maica Sofia, un interesant roman, datorit penii d-lui Theodorian Carada. Este romanul unei fete tinere, care după ce trece prin Sacré-Coeur își sfârșește zilele ca călugăriță la Agapia. Romanul conține memoriile Speranței Diaconovici, ajunsă Maica Sofia. Autorul, un bun cunoscător al vieții clericale, a cules de ici și colo și a format niște tipuri, cari vor rămâne, pentru că sunt reale și bine reproduse. În acest roman pe lângă descrierea vieții monacale, găsim în câteva pagini icoane din timpul rebelului independenței și a vieții și politice provinciale, cari dau scrierilor variație și înălțură monotonia unui roman călugăresc. — Prețul 30 bani.

Viața și Faptele Mecenatului Nicolae Jiga discurs comemorativ de Gheorghe Tulbure, asesor-referent consistorial, rectorul internatului »Jigalan« din Oradea-mare — Prețul 50 bani.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 10 Aprilie. Dezordini grave s'au întâmplat la minele din Dunfermline, în Scoția, în urma zvonurilor că greva s'ar fi sfârșit. 10.000 greviști adunați la intrarea minelor au spart mii de geamuri făcând distrucțiuni mașinelor și rămind mai mulți polițiști. Conferința sindicatului minerilor a adoptat prin 440 voturi în contra 125 sfatul comitetului executiv dea relua munca.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce et Comp.

Redactor responsabil:

Ioan Brotea.

Heinric Lang

Atelier fotografic artistic

BRAȘOV,
Strada Porții 52

Telefon 443.

Specialist în fotografii de copii la minut. Fotografii în grupe pentru societăți, școli și familii. . . . .

Tablouri și albume.

178, 6—40.

M. NEUMANN

TAILLEUR.

Furnisorul curții imp. regale și cameriale.

Fondat la 1845.

Vestimente pentru domni, băieți și fete, gata și la comandă

BRAȘOV.